

Portada del nou llibre sobre l'obra i la vida de Xesco Boix, que inclou un CD amb un enregistrament sonor inèdit amb cançons i reflexions seves

■ PAM

A sota, dues portades de la trentena llarga de discos que va editar en vida

■ ARXIU

Ignasi Aragay
BARCELONA

Josep Bosch i Joan Santacana han decidit córrer el risc de fer una síntesi sobre el neolític a Catalunya, un període del qual, diuen, "és més el que no sabem que el que sabem". *Blat, metalls i cabdills* (Dalmau) posa al dia la recerca i ho fa amb un doble llenguatge: l'adreçat als experts i el del públic general. El primer arriba de la mà del text pròpiament dit; el segon, a través de les reconstruccions visuals, els dibuixos tècnics i el text associat a aquest conjunt d'il·lustracions, obra del dibuixant Ramon Álvarez i de la il·lustradora Mar Hernández Pongiluppi.

El subtítol del llibre, *Catalunya del neolític a la iberització*, és un homenatge a Miquel Tarradell i a la seva obra de 1963 *El País Valencià, del neolític a la iberització*. De fet, des de *Les arrels de Catalunya* (1962), del mateix Tarradell, no s'havia fet una aproximació sintètica a aquest període prehistòric. A l'hora de realitzar-la, Bosch i Santacana s'han trobat amb molts canvis, alguns de decebedors: "Quan Tarradell va fer el seu llibre, els jaciments hi eren; avui, no: molts estan sepultats sota carreteres, pàrquings, urbanitzacions, replantacions forestals... Costa molt carregar-se els romans, però la prehistòria deixa estructures fràgils, fàcils de destruir i que les nostres lleis no han sabut protegir prou bé", diu Santacana, segons el qual "el patrimoni arqueològic és la zona depredada de la nostra cultura", amb una recerca que, malgrat els avenços i descobertes, des del punt de vista de les noves tecnologies "té una situació molt precària". En aquest sentit, per l'autor resulta "emblemàtic que el Museu d'Arqueologia de Catalunya sembla que estigui a subhasta".

Malgrat tot, el llibre suposa un pas endavant, un estat de la qüestió en què es toquen totes les tecles: art, arquitectura, religiositat, economia, organització social,

Recreació de com devia ser el poblat de la Draga de Banyoles fa 7.400 anys ■ MAR H. PONGILUPPI

"Quan Tarradell va fer el seu llibre el 1962 els jaciments hi eren. Avui, no", diu Santacana

evolució tecnològica, paisatge... Poblat com el de la Draga de Banyoles –va ser descobert el 1990 i és molt ric en estris, amb la fusta ben conservada– o el de les mines de Gavà han renovat els darrers anys la visió del període. De la Draga, se'n fa una recreació de com devia ser fa 7.400 anys, operació que també es realitza amb jaciments de diferents èpoques i indrets, amb atenció a tot el territori, nord i sud. De l'epipaleolític (fa de 10.000 a 5.500 anys) fins al neolític final (3.000-2.500 aC), l'obra s'acaba amb l'arribada de la iberització, de la qual el mateix Santacana, juntament amb Joan Sanmartí, ja va publicar una síntesi també a Dalmau editor el 2001. ■

J. Bosch i J. Santacana fan una síntesi del neolític a Catalunya, on moltes restes s'han perdut durant les darreres dècades

Com vivíem fa 7.000 anys

El suís Peter Zumthor guanya el premi Pritzker

Redacció
BARCELONA

L'arquitecte suís Peter Zumthor (Basilea, 1943) ha estat guardonat amb el premi Pritzker 2009, considerat el premi Nobel d'arquitectura. Dotat amb 75.000 euros, el guardó serà lliurat el 29 de maig a Buenos Aires.

El premi Pritzker va ser creat el 1979 per la família Pritzker de Chicago. Thomas J. Pritzker, actual president de la Fundació Hyatt de Los Angeles, que organitza aquest premi, ha declarat que han volgut donar reconeixement internacional a la feina d'aquest arquitecte, que compta amb una obra de caràcter atemporal: "Zumthor té el talent de combinar un pensament lúcid i rigorós amb una dimensió realment poètica que atorga a les seves obres una inspiració innovadora".

Zumthor és un autor amb poca obra que busca el vessant més artesà. La que està considerada com la seva obra mestra són les luxoses termes de Vals, a Suïssa, inaugurades el 1996 després de 10 anys de feina. Altres treballs seus són el Museu d'Art de Bregenz, a Àustria, amb què va guanyar el premi Mies van der Rohe el 1998; la capella de Sant Nicolau, a Alemanya, inaugurada el 2007 i en què va aconseguir atorgar al formigó el tacte de la fusta, i, entre d'altres, el Museu Kolumba, a Colònia (Alemanya), també del 2007, en què va recuperar les ruïnes d'una església gòtica bombardejada durant la Segona Guerra Mundial.

Alguns dels premiats anteriorment són Jean Nouvel (2008), Richard Rogers (2007), Norman Foster (1999), Frank Gehry (1989) i Oscar Niemeyer (1988). ■

del català i el castellà, dominava l'anglès i el francès i se'n sortia amb l'italià i l'alemany. Arreu on actuava sempre ho feia en català i en la llengua del lloc.

Fill de la petita burgesia barcelonina, va estudiar als jesuïtes de Sarrià, va participar activament en l'escollisme –fins i tot va conèixer Josep M. Batista i Roca– i va viure en un ambient familiar arcaic i catalanista. A casa rebien cada dia tres diaris, un dels quals era *Le Monde*, fet insòlit durant el franquisme. El seu avi patern, el jurista Josep M. Boix i Raspall, va ser l'home que va salvar La Caixa durant la Guerra Civil, després de la qual va ser convenientment depurat. Fins als anys 50 no va poder tornar a fer classes a la universitat. El pare era el poeta Josep M. Boix i Selva, traductor de John Milton i premi Carles Riba de 1972. I un oncle seu va ser el pare Maur de Montserrat, on va dirigir durant 30 anys la revista *Serra d'Or*. La mare,

Concepció Masramon de Ventós-Mir, provenia d'una família de terratinents d'Olot, i d'ella li va venir l'afició per les cançons i la rondallística.

El 1966, poc després de tornar de Nord-amèrica, mentre estudiava filosofia i lletres a la universitat, Xesco va fundar el Grup de Folk i va publicar el primer disc, *Espirituals negres*, amb Jaume Arnella. El 1971 va fundar un altre grup, Ara Va de Bo, pioner de l'animació infantil, i a partir d'aquest moment ja se'l va conèixer com a Xesco. La seva producció discogràfica va sortir majoritàriament entre 1976 i 1980, quan va fundar Els Cinc Dits d'Una Mà i es va casar a Montserrat –sentia una religiositat profunda– amb Montserrat Pi. El 1981 va guanyar el premi de la Crítica Serra d'Or de literatura infantil amb *Galing-galong*.

La seva figura resta borrosa en un país oblidat, però la seva obra segueix viva. ■

El record de Pete Seeger

"Tinc 89 anys, a vegades em falla la memòria. Però recordo en Xesco; tenia una bona estatura, i era meravellós quan cantava per a la mainada o amb ells. Quina tragèdia que morís tan jove". Així recorda Pete Seeger el seu amic i seguidor Xesco Boix, sobre el qual el llibre aporta moltes altres mirades: des de la del seu fill Arnau Boix –tenia 2 anys quan el pare va morir– i la seva vídua, Montserrat Pi, fins a la del fotògraf Ros Ribas, passant per músics com Raimon, Jaume Arnella, Marina Rossell, Miquel Pujadó, Noè Rivas, Toni Giménez, el pallasso Tortell Poltrona, l'historiador Josep

M. Solé i Sabaté, l'expresident de la Generalitat Jordi Pujol, les il·lustradores Fina Rifà i Pilarín Bayés, el periodista Xevi Planas, la bibliotecària i exmembre d'Ara Va de Bo Núria Ventura, el titellai-re de Marduix Jordi Pujol Cortès i un llarg etcètera.

Del retrat col·lectiu en surt un personatge estimat, seductor amb la paraula i la música, amb infinitud de cares, des del pacifista i l'ecologista fins al místic i poeta. Tot i no entrar en detalls, per desig exprés de la família, l'obra tampoc no defuig la complexa malaltia de cap que finalment li va costar la vida als 38 anys.

Nou poemari del gallec Manuel Rivas

Redacció
BARCELONA

El poeta i narrador Manuel Rivas presentarà demà passat a la seu del Consell de la Cultura Gallega el seu nou poemari, *A desaparición da neve*, publicat per Alfguara. L'edició apareix simultàniament en gallec, català, castellà i euskera i va acompanyada d'un CD en què Rivas recita poemes musicals per Morán i Viacón. ■